

20 LET POZNEJE

Napisal Aleksander Dumas
(Poslovenil J. H.-n.)

— Gospod pl. Vallon, ki ga vidite tu, je bogat, ima štiri-deset tisoč lir rente in se vsled tega ne briga za denar; ne govorim torej zanj, temveč zase.

— Dalje, gospod?
— No, jaz nisem bogat; za Gaskonca to ni nikaka sramota, gospod; noben Gaskonec ni bogat, in Henrik IV. slavnega spomina, ki je bil kralj Gaskoncev, kakor je Nj. Veličanstvo Filip IV. kralj vseh Špancev, ni imel nikdar krajcarja v žepu.

— Končajte, gospod, pravi Mordaunt; že vidim, kam merite, in če vas zadržuje to kar jaz mislim, se bo dala te težkoča odpraviti.

— Ah, saj sem vedel, da ste duhovit dečko, pravi d'Artagnan. Torej stvar je taka; čujte, kje me čevlji žuli, kakor pravimo mi Francozi; jaz sem samo častnik, nič drugega; samo to imam, kar mi prinese moj meč, to se pravi, več batin nego bankovcev. Ko sem torej danes zjutraj prijel dva Francoza, ki sta se mi zdela visokega rodu, dva viteza reda "podveze", sem si mislil: Moja sreča je gotova. Dva viteza, pravim, zakaj gospod pl. Vallon je bogat ter mi v takih slučajih vselej odstopi svoje ujetnike.

D'Artagnanova zgovornost in prostodušnost je Mordaunta vsega zmešala; nasmešnil se je ljubeznivo, kakor človek, ki razume prav dobro take razloge, ter odgovoril uljudno:

— Takoj dobim podpisane povelje, gospod, in s tem poveljem dva tisoč pištol; toda dovolite mi, gospod, da odvedem ta dva človeka takoj seboj.

— Ne, pravi d'Artagnan: kaj vam stori pol ure zamude? Jaz sem vojak, navajer na red, gospod; vredimo torej to stvari po pravilih, kakor se imajo vršiti.

— Toda lahko bi vas prisilil, gospod, nadaljuje Mordaunt; tu jaz ukazujem.

— A, gospod, pravi d'Artagnan ter se ljubeznivo nasmešne, vidi se vam, da ne poznate še gospoda pl. Vallona in mene, dasi imava čast potovati v vaši družbi. Mi dva sva plemiča, in kot taka sva zmožna pobiti vas in vaši osem mož. Za Boga, gospod Mordaunt! ne bodite trmast, zakaj če se kdo upira, se upiram tudi jaz, in moja trma postane tedaj divja, in ta gospod, nadaljuje d'Artagnan ter se ozre v Porthosa, je v tem slučaju še veliko bolj trmast in bolj divji nego jaz; poleg tega naju je poslal kardinal Mazarin, ki zastopa francoskega kralja; iz tega sledi, da zastopava midva v tem trenutku kralja in kardinala, in vsled tega sva kot poslanca nedotakljiva, kar bo Olivier Cromwell gotovo prav dobro razumel, ker je pač brezdvomno ravno tako velik politik kakor je velik general. Prosite ga torej pismenega povelja; saj vas to nič ne stane, dragi gospod Mordaunt!

— Da, pismeno povelje, pravi Porthos, ki je začel razumeti d'Artagnanovo namero; pismeno povelje, samo te hočeva imeti, nič drugega. Dasi je Mordaunta silno mikalo, da bi se zatekel k sili, je vendar prav dobro izprevidel, da so d'Artagnanovi razlogi pravi; imponiral mu

je tudi d'Artagnanov dober glas, in kar je bil izvršil zjutraj v njegovi navzočnosti, je še povečalo njegov ugled; pomislil je nekoliko. Sicer pa so mu bili popolnoma neznan odnošaji globokega prijateljstva, ki so vezali štiri Francoze, in vsi njegovi pomisleki so izginili, ko je videl, da je odkupnina edini razlog l'Artagnanovega vedenja, in ta razlog se mu je zdel čisto upravičen.

Sklenil je torej, da pojde skat ne le pisano povelje, temveč tudi dva tisoč pištol, ker je tudi sam toliko cenil ujetnika.

Zajahal je torej zopet konja, opozoril seržanta, naj dobro straži, se obrnil ter izginil, odkoder je bil prišel.

— Prav, si misli d'Artagnan, četrte ure rabi do šotora, četrte ure nazaj, to je več, nego potrebujemo; nato se obrne k Porthosu ter nadaljuje, ne da bi se njegov obraz niti najmanj izpremenil, tako da so morali misliti oni, ki so ga opazovali, da nadaljuje prejšnji pogovor:

— Prijatelj Porthos, mu pravi ter ga pogleda naravnost v obraz, poslušajte dobro: ... Prvič, ne povejte najinima prijateljema niti besede o tem, kar ste ravnokar slišali; ni treba, da bi vedela, kako uslugo jima storiva.

— Prav, pravi Porthos, razumem.

— Pojdite v hlev, tam dobite Mousquetona; osedlajta konje, vtaknita jim pištole za sedlo, nato jih pripeljita v to-le ulico tu spodaj, tako da jih bo treba samo zajahati; vse drugo je moja skrb.

Porthos se ni niti najmanj obotavljaj; ubogal je z onim nadnaravnim zaupanjem, ki ga je imel do prijatelja.

— Grem, pravi d'Artagnan; samo to vas vprašam, če pojdem kaj v sobo, kjer sta ta dva gospoda.

— Ne, ni potreba.
— Prav, bodite tako ljubeznivi in vzemite moje mošnje, ki sem jo pustil na kaminu.

— Bodite le brez skrbi!

Porthos odide mirnih korakov proti hlevu mimo vojakov, ki si niso mogli kaj, da bi ne občudovali njegove visoke postave in njegovih krepkih udov, čeprav je bil Francoz.

Na vogalu ulice je srečal Mousquetona ter ga odvedel s seboj.

Tedaj se vrne d'Artagnan v sobo, žvižgaje na tiho neko melodijo, ki jo je bil začel žvižgati pri Porthosovem odhodu.

— Dragi moj Athos, razmišljal sem pravkar o vaših razlogih, in prepričali so me; sedaj res obžalujem, da sem se vmešal v celo to zadevo. Mazarin je pedant, kakor ste že rekli sami. Pripravljen sem pobegniti z vama; nič ne pomisljajta, bodita pripravljena; vajina meča sta v kotu; glejta, da ju ne pozabita; meč je orodje, ki utegne biti v položajih, v kakoršnih smo mi, zelo koristno; pri tem sem se spomnil tudi na Porthosovo mošnjo; prav, je že tu.

In d'Artagnan vtakne mošnjo v svoj žep. Prijatelja gledata vse to z velikim začudenjem.

— No, kaj pa je na tem čudnega? pravi d'Artagnan; slep sem bil: Athos mi je odprl oči, to je vse. Pojdite

sem!

Prijatelja stopita k njemu.
— Ali vidita to ulico? pravi d'Artagnan; tu bodo čakali konji; odideta skozi vrata, kreneta na levo, skočita v sedla, in vse bo gotovo; ne skrbite za drugo razun tega, da ne preslišita znamenja. Znamenje pa naj vama bo to, da jaz zavpim: Jezus, moj Gospod!

— Toda vi, d'Artagnan? pravi Athos; dajte nama besedo, da pridete!

— Prisegam vama pri Bogu!
— Prav, vsklikne Aramis. Pri klicu: Jezus, moj Gospod! odideva, podereva vse, kar se nama postavi na pot, stečeva k najinima konjema, skočiva v sedla in poženeva; ali je prav tako?

— Izborno!
— Glejte, Aramis, pravi Athos, vedno vam pravim, da je d'Artagnan najboljši izmed nas vseh.

— Prav! pravi d'Artagnan, začenjajo se pokloni; jaz grem; z Bogom!

— In pobegneta z nama, kaj ne?

— No, seveda. Ne pozabita na znamenje: Jezus, moj Gospod!

In d'Artagnan odide, kakor je bil prišel, ter začne zopet požvižgavati svojo melodijo tam, kjer jo je bil prekinil.

Vojaki so igrali pa spali; dva sta prepevala v nekem kotu čisto napačno psalm: "Super flumina Babylonis."

D'Artagnan pokliče seržanta ter mu pravi:

— Dragi gospod, general Cromwell je poslal gospoda Mordaunta pome; prosim vas, pazite skrbno na ujetnika.

Seržant pokaže z znamenjem, da ne razume francoški.

Tedaj mu skuša d'Artagnan povedati z znamenji, česar ni mogel razumeti na besede.

Seržant pritrdi z glavo, češ, da je že prav.

D'Artagnan odide proti hlevu; vseh petero konj je bilo že osedlanih, med njimi tudi njegov.

— Vzemita vsak enega konja na vajeti, pravi d'Artagnan Porthosu in Mousquetonu, ter odjašita na levo, tako da vaju bosta videla Athos in Aramis skozi okno.

Torej prideta? pravi Porthos.

— Da, v trenutku.

— Niste pozabili moje mošnje?

— Ne, le bodite brez skrbi.

— Prav.

In Porthos in Mousqueton odideta na svoje mesto, drže vsak enega konja za uzdo.

Ko je ostal d'Artagnan sam, prižge košček kresilne gobe, v velikosti dveh leč, zasede konja ter odjezdi pred vrata, kjer se ustavi sredi vojakov.

Tu pogladi žival z roko ter jej vtakne pri tem košček goreče gobe v uho.

Človek mora biti tako dober jezdec, kakor je bil d'Artagnan, sicer ne sme poskusiti takega sredstva; zakaj komaj je konj začutil gorečo gobo v ušesu, je bolešno zavcnil, se vspel pokoncu ter poskočil kakor bi bil blazen.

Vojaki, ki so se bali, da jih podere, so se naglo umaknili.

— Sem! sem! na pomoč! zakličite d'Artagnan; čakajte! čakajte! mojemu konju se je zvrtilo.

In res, v trenutku je bilo videti, kakor da hoče priteči konju kri iz oči, in postal je ves bel od pen.

— Pomagajte! je klical venomer d'Artagnan, a vojaki se niso upali priti blizu. Pomagajte! Kaj pustite, da me ubije? Jezus, moj Gospod!

Komaj je izustil d'Artagnan te besede, ko so se že odprla vrata, in Athos in Aramis

sta planila z meči v rokah ven.

Toda d'Artagnanu se je posrečila zvijača, pot je bila prosta.

— Ujetnika sta ušla! ujetnika sta ušla! začne vpiti seržant.

— Stojte! Stojte! kliče d'Artagnan ter spusti vajeti, na kar se spusti razdraženi konj v dir ter podre dva ali tri moža.

— Stop! stop! začno vpiti vojaki ter hite k orožju.

Toda ujetnika sta bila že v sedlih, in izgubila nista niti trenutka ter zdirljala proti najbližjim vratom, z njima seveda tudi Porthos. Sredi ulice so zapazili Grimanda in Blaisoisa, ki sta prišla iskat svoja gospodarja.

Z enim samim znamenjem je povedal Athos vse Grimandu, ki se je odpravil za četico, podobno kakemu vrčincu; d'Artagnan, ki je prihajal zdej, jih je še vspehujal na ves glas. Kakor sence so zdirljali skozi vrata; stražnikom ni prišlo niti na misel, da bi jih postavili, in v trenutku so bili že na širni poljani.

Med tem so vojaki še vedno vpili: Stop! Stop! in seržant, ki se mu je začelo polagoma jasiti, da je postal žrtev zvijače, si je ruval lasce.

Kmalu po teh dogodkih je pridiral v naglem teku neki jezdec; vihte v roki kos papirja.

Bil je Mordaunt, ki se je vrnil s pisanim poveljem.

— Ujetnika? je zavpil, še predno je prav stopil s konja.

Seržant ni imel moči, da bi mu odgovoril, pokazal mu je odprta vrata in prazno sobo. Mordaunt je planil proti stopnicam, razumel takoj vse, zagnal krik, kakor bi mu kdo razparal čeva, ter se zgrudil nezavesten na kamnita tla.

XXXII.

Tudi z najtežavnejših položajih ne izgube velika srca poguma in dobri želodci apetita.

Mala četica je drvila molče dalje v naglem teku, ne oziraje se nazaj; prekoračili so peš majhno reko, katere ime na ni nihče vedel, in pustili so na levi neko mesto, o katerem je domneval Athos, da je Durham. Slednjič so zapazili majhen gozdič, vzpodbodli se zadnjič konje ter krenili proti temu gozdiču.

Ko so izginili za zelenim robom, ki je dovolj gosto zaraščen, da jih je mogel zakriti očem onih, ki so jih morda zasledovali, so se vstavili, da bi se posvetovali; dali so konje lakajema, da se oddahnejo, a niso jih razsedlali, niti jim vzeli uzd; Grimanda so postavili na stražo.

— Najprej pridite sem, da vas objamem, moj prijatelj, naš rešitelj, vi pravi junak med nami, pravi Athos d'Artagnanu.

— Athos prav pravi, pripomni Aramis ter objame prijatelja; jaz vas občudujem; kaj bi vse lahko dosegli s svojim bistrim razumom, jasnim pogledom, jekleno roko in neupogljivim duhom!

— Je že dobro sedaj, pravi Gaskonec; vse sprejemem zase in za Porthosa, objeme in zahvalo: bežita, bežita, sedaj imamo res preveč časa, da ga tratimo!

D'Artagnanove besede so spomnile prijatelja tudi na to, kaj sta dolžna Porthosu, in stisnila sta tudi njemu roko.

— Sedaj bi bilo umestno, pravi Athos, da ne drvimo kar tako tja dalje, kakor brezumni, temveč narediti si moramo neki načrt. Kaj hočemo torej storiti?

— Kaj naj storimo, mordiuous! to ni težko reči.

— Torej povejte, d'Artagnan.

(Dalje prihodnjic.)

